

Tady je Matej Skalický a tohle je Vinohradská 12.

Skradkovité chování, nepředvídatelná nálada i to je hraniční porucha osobnosti.

Kdo jí má a chce jít na komunitní terapii, počká si klidně rok a půl.

Proč? Taky na to se ptám Aniko Šlerové kolegině z webu i rozhlas CZ, která se specializuje na témata související s dušivným zdravím.

Dnes je čtvrtek 27. července.

Ahoj Ano, vítej tady u nás ve Vinohradské 12.

Ahoj Matej a dobrý denšem posluchačům.

Tak řekni mi, co je to přesně hraniční porucha osobnosti, jak by si definovala, jak by si představila.

Ona už je teďka známa podpojmém emočně nestabilní porucha osobnosti,

ale lidé ji vlastně časco znejí pod názvem hraniční porucha osobnosti.

Soto lidé, kteří se často pohybují v emočních extrémech,

mají velké výky vynálad, jsou hodně citlivé, jednoduše zranitelní

a často také mají z konyk sebe poškozování,

či nějakým třeba pokusům o sebevraždu nebo myšlenkám na sebevraždu.

Častej jsou právě třeba emoční výbuchy, nějaká impúzivita,

a tě lidé mají problém s udržováním vztahů, protože se často není kogo být to moc úplnou

a nebo je mi naopak úplně zavrhnou.

A tady to je něco, co se může měnit z minuty na minuto.

Hlavním poznávacím znakem hraniční poruchy osobnosti

nebo emočně nestabilní poruchy osobnosti je nějaká neukotvenost

v sobě samém nejistota v emociích, myšlenkách, chování a identitě

a tuž džendrové nebo sexuální.

Tě lidé často mají problémy se sebe vědomím a sebehodno cením,

protože nevědí, kým jsou, tak se mi v sobě nevěří

a tím pádem kladou právě i velký důraz na lidi ve svém okolí,

vím, že te lidé v jejich okolí je často zranují,

že je to fakt jako komplikovaná diagnóza, komplikovaná nemoc

a hrozně špatně se s tím pracuje a ta terapie je jako nadlouho.

Ale samozřejmě to, že tě lidé jsou velmi citlivý,

taky znamená, že jsou velmi empatictí a když ten problém

nebo tu diagnózu nějak zvládnou, když se s tím zvládnou vyrovnat,

tak třeba z nich můžou být právě trás kvělí terapeutí.

V skratkovi té chvání nepředvídatelná nálada,

tak bych to tak jako zhruba schrnul, jak je možné vysledovat právě to,

že nikdo má takovou poruchu, je to jako výsek charakterystický,

není to samozřejmě nějaký kompletní obraz,

ale jsou to nějaké znaky, kterél ze u těch lidí s tou poruchu pozorovat.

Ty si říkal, že ta terapie je dlouhá, že to není nic jednoduchého.

Takže lidé, kteří mají takovou diagnózu,

tak předpokládám dochází asi k psichiatru,

kterým napíše nějakou preskrypci na farmaka,

ale stejně tak důležitá bude patrně psichotrapie,

že se lidé mohou pobavit o těch svých potížích s někým

a začít na ty projevy té poruchy řešit.
No tak tím, že ta letba je nadlouho a potřebuje by to opravdu kompletní,
tak tam úplně nefunguje takový ten klasický model,
že jednoutý dně docházíte k terapii u tovy na sezení,
lidé z hraniční poruchou osobnosti,
často dochází právě na skupinové terapie,
protože tam jednotlivých problémů je,
že o něm se cítí, že nejsou přijatí
a do nějakému jde opravdu nejsou přijatí tím okolím
a proto právě pomáhá ta skupinová terapie,
protože tam jsou spolu s lidmi, kteří mají podobné problémy,
jako oni podobné zážitky a prožitky
a zároveň díky té velké citlivosti a empaty
se jsou schopně navzájem pomoci,
takže určitě jako skupinová terapie funguje lépe
než ta individuální a ta skupinová terapie
se dá řešit být to třeba nějakým docházením do stacionáře
nebo opravdu docházením na skupinovou terapii,
která je méněná pro lidi s hraniční poruchou osobnosti
jedna taková terapie, například,
dialekticko-behaviorální terapie,
nebo lej diabetes, k tomu se určitě ještě dostanem,
nebo také může dojít hospitalizaci
v psychiatrické nemocnici,
jině tam právě jsou častoty individuální terapie,
což taky není úplně efektivní
a je to spíš nějaké krátkodobá pomoc,
která nemá úplně dlouhodobé účinky.
Také je v Česku jedno zařízení,
říká se mu komunita,
je to pobytové zařízení v solenicích upříbrami,
kde lidé s hraniční poruchou osobnosti
bydný v podobu 6. až 18. měsíců
a intenzivně tam na sobě pracují.
Solenice skupinová terapie
mimo chodem, když by tam člověk chtěl jít
a léčit se nebo být účasten
té skupinové terapie jak dlouho musí čekat
na nějakém pořadníku.
Jako je to hned ze dne na den,
nebo za měsíc dva.
Ta čeka cílhuta je dost velký problém,
je to právě jako jediné zařízení
podobného druhu v České republice

a kdy jsem se bavila s vedoucím
komunity Martinem Clementem,
který toto má na starosti,
tak říkal, že ta čeka cí doba
je až kolem 18. měsíců.
To znamená, že nekaždý dostane
tu pomoc momentě, kdy ji potřebujeme.
Rostě jsem byla hrvězně
jako veselá a padněhem
prostě půl měnotě jsem spodlád
hodil jako do PSA
a vlastně i mojej máma
mi to potom opisovala,
když jsme někdy byli z pomů,
že jsem prostě jad vypínač,
že předzvakávám na světo anaku
a na světo anaku
a že nikdy
jako by nevyozorovala
s čím to soubysí.
Mezi tím už je docházet
právě na různé skupinové terapie
nebo i do to stacionáře,
ale i tam jsou dlouhé čeka cílhuty,
to znamená, že
lidi, kteří tento problém
mají většinou, to jsou mladí lidé
a ze 75% to jsou ženy,
tak na to pomoc musí
často dlouho čekat
a jsou
i případy, kdy
ta pomoc prostě nepríde v čas.
Zvčátku to bylo hodně
a jako byla ní o pomoc,
jsem si jako
řezala na ruchu
a na mnohu
bylo to hodně koli
tomu, aby to ostatně viděli
aby
viděli, že nějak
v sobě s níčím boju
že on neky problém je

a
potom se to povržel
přepnul do nějaký
závislosti
v tom smyslně vždy
Mluvá jsem z ředitelkou
organizace Kaleidoskop, což je organizace,
která zaštiťuje právě
komunitu v Solenicích a ta říkala,
že jsem v poslední době stalo,
že jsem během jednoho týdne volali
dvoje rodiče
a ti vezmou její dítě
s čekací o seznamu, že
mezi tím zpahle sebe vraždu, takže
tý pomoc je opravdu málo
není v čas na a má to
a řidky to pražití
prostě znovatý nemusitci
OK, to se to nepovedlo
takže by to pražila
tak to mě hledně
dostalo do novou
no tak až joste
jako nejde se mi
nejde mi žít, nejde se mi zabít
jako co, co mám dělat
když už se do těch Solenic
ti lidé
toho diagnozou dostanou
tak co je tam čeká
jak ten aréal
dom vypadá, já se to vůbec ne dovedu představit
tak ty stám dela natáčila stám
v těle Lases i do kůže jednoho
jakoby s klientů, přičím všichni
všichni ostatní věděli, že si novinářka
ale prostě si šla si s vyskoušet
jak ta skupirová terapia vypadá
tak co tam ty lidi čeká
Solence je malá vesnice u příbremy
a dům kde sídlí komunita
je vlastně bývala škodící
ten dům myslím

3 patra o velkou zahradu
a je to jen pár metrů od hřeky
kam se klienti mohou chodit koupat
mají tam krásné molo
a je to takový
na člověka padne takový pocit
pohody a relaxace když tam přijede
v tom domě
jsou pokoje, kde lidé bydlí podvou
a
ty klienti tam tedy spolu takhle
žijí
je tam společenská místnost kuchy
a tovní místnost
je takové zázemí pro terapeuty
kde mají místnost, kde pracují
a zároveň tam mají kuchyňku
kdy jsem tam přijela
tak mě přivítala jedna z terapeutek
ukázala mě, kde mám pokoj
měl jsem ten luxu, že jsem bá sama na pokoj
podepsala, jsem smlovu
kde jsem se zavázal, že budu dodržovat
pravidla komunity
jako například to, že budu chodit
na veškerý program a že budu chodit
v čas
spravedel, na které s nám hodně dbá
protože klienti
i tím, že vlastně
nemají ty pevně dané hranice
své osobnosti
tak jim je neustále někdo překračuje
a jeden z těch terapeutických nástrů
je, že tam je takhle
jako pevně rigidně daný režim
který se musí dodržovat
a ty klienti to vlastně sami vyžadují
jinak klienti u příjezdu
také odevzdávají svůj mobilní telefon
na první fázi pobetu, což je jeden
tři měsíce a to z toho důvodu
aby na něm jednak netrávili čas
a druhák, když tam člověk přijede

tak tam nikne do takého
jako jiného režimu
je tam ten pevně daný program
a je tam ve skupě
úplně cizích lidí
a může to být nepříjemné
samozřejmě, že tam nastanou
nějaké konflikty se spolubit vícím
vlastně důležité, aby v tu chvíli
ten klient nevzal mobil a nezavolał
to své mámně
bylo nejlepším kamarádový zvenčí
který s tím v tu chvíli nic neudělá
ale aby ty problémy řešil na místě
aby se svěřil okolí
a tomu také umožní
do té komunity zapadnout
a navázat tam nějaké vstahy
teď aniž bych to chtěl jakkoliv zlečovat
tak jenom kdybych chtěl
srovnat zářazení do psychiatrické nemocnicé
a sem tak tohle mi přijde
jako tábor s velmi přísným programem
ta režimová opatření
platí také v psychiatrické nemocnicé
a něco co má vlastně
jak ta psychiatrická nemocnicé
tak tady to zařízení společné
ale co je také jako nejzásadnější rozdíl je
že když jste v psychiatrické nemocnicé
tak je o vás plně postaráno
někdo vám stel, někdo vám vaří
docházíte na terapie
a nemusíte se o nic starat
je prostě o vás plně postaráno
zetím co tady v komunitě
je nastavený systém samozprávy
kde si ty klienti se mi vaří
se mi se rozhodují co budou vařit
a mi se starají o tendum
mohou rozhodovat jak bude
vymalovaná společnská místnost
a i do jistémí residen
program se mi vytváří

ty skupinové terapie, jak už jsem říkala
tak často ty klienti
nějakým způsobem sami vedou
protože oni jsou ty, kteří mají tu zkušenost
tou nemocí a jsou vlastně schopni
a chodí těm ostatním
lépe pomoci
a tohans to pro mě byl hrozně zajímavý
vidět protože jsem fakt měl pocit, že
děktaři si prošli
pokusama o sebe vraždu
a mají za sebou celou radu trauma
tak když došlo na ty skupinové terapie
tak opravdu z nich byla cítit
velká profesionalita
obrovská empaty, kterou si nedokážu
představit, že by někdo
kdo si tou nemocí neprošel
byl schopný poskytnout
jak ty skupinové terapie tedy vypadají
pojďme k tomu nejzásadnějšímu kvůli
čemu tam ty klienti jsou
a připomenu tu jednu
kterou tě poprosím o vysvětlení
tu tišto dbt
dbt je vlastně terapie
se kterou se tam začíná
je vedená terapeuta
já jsem na jenom takovém sezení byla
terapeut rozděl klienty
do dvojec a jeden z dvojec se měl
vyprávět libovolný příběh
a ten druhý měl zaúkol
můbedlivě na sluchat a dávat nejvosůj zájem
pak se te dole obrátili
a posluchající měl
pak projevit logostejnost
a potom ukončení
tady toho cvičení se ta skupina
sešla v krůžku a diskutovali
co znamená projevo vadzajem
jak se projevoje logostejnost
terapeut
jim říkal věci

když udržujete očinkontakt
přikivujete, dotazujete
tak naznačujete, že v té konverzaci
chcete zůstat
bylo to vlastně cvičení
aby klienti pochopili
nějaké jako
společenské
pravidla společenské interakce
a by chápali co znamenají
různé společenské
signály
a proč třeba někdo může být naštvaný
když mu projevují logostejnost
to znamená, že ta behaviorální terapie
je vlastně i učely
nějakým způsobem
změnit ty behaviorální vzorce
a pomoci klientům
udržovat a navazovat
a také se tam kladé
velký důraz na mindfulness
to znamená, že
každá ta terapie
z to co jsem pochopila
začíná nějakou krátkou meditací
nebo meditačním cvičení
aby ty klienti byli opravdu schopní
být teď a tady
na tom místě
jako sami se sebou pracovat
a pak vlastně
se pokračuje dál
a ten poslední cíl
zvýšení sebe vědomí
aby vlastně byli schopni
vidět tady mám já hranice
tady máš ty hranice
tady to už je začárou
toho, co je pro mě akceptovatelný
aby to schopni komunikovat
tak svému okolí
to znamená, že ta první fáze
je zabydlovací dostávání

se do toho, aby
vůbec byli schopni v té komunitě
existovat, aby tam nějakým způsobem
netrpěli, aby se stali
v té komunitě
a pak v těch dalších fázích
už je to o nějakém spolužití
s tou komunitou a budování
vlastně nějakém dát sviku
vztahu
on mi to hrozně dobře popsal
terapeut právě vedoucí kliniky Martin Clement
s tím, že celá komunita
je nějaká simulace reálného světa
Byla se tam světkem
nějakého konfliktního chování
nebo že by tam došlo k nějakému sporu
třeba i na té terapii
jako řešit?
Tam se vlastně něco řeší jako
ten děl pořád
většinou
a ta témata přináší sami klienti
a třeba i sami řeknou
přišel jsem o minu tu pozdě
na minulou schůzi protože
jsem si zapomněl notísek
a ta skupina pak má
šanci na to nějak reagovat
zažela jsem tam, že se
řešilo například, že
nikdo někomu jinému nabídl půlku na nuka
zase s tím tématem přišel klient
a kdy jsem se pak na to
pozdějš doptávala právě vedoucího kliniky
tak mě vysvětloval, že je tam takové
takové pravidlo, že ostatním nedáváme
dary, ale to proto, že právě
jak lidé s hraničnickými poruchami osobnosti
mají problém s tím navazováním vztahu
tak občas mají i tendence
si ostatní kupovat
protože se chtějí zalíbit
a tak to dějí takovým hlasem, který

není úplně zdravý a udržitelný
a pak je otázka, kdy to člověk
útné, jestli to udělat
u pulky na nuka, u desítí na nuku
tak které či prostě dělají hned
tak znovu se vrátím
k tomu, co jsem tady říkal na začátek
z kratkovi té chování
nepředvídatelná nálada to všechno
se taky řeší právě i v Solenicích
co když potom ale odejdou
z toho zařízení, z té skupinové terapie
dal dochází
k psychoterapii, to je to jako dlouho do bázá
ale že to z nejím to tak, že dojdu na terapii
a jsem nevylečen, ale mě potíže
vynovány tak, že dokážu říct
ve sto aniž bych dál to s někým řešel
ty poslední měsíce toho pobitů
jsou nějak jako vynované
právě myšlenkám na
odchod z té komunity a na život
potom a tady to je velká
část toho, co se tam
řeší, je to nějaký jako to
ukončení tady té fáze a
přestoupení do toho realného světa
tím, že ten svět, který
žijou v komunitě, je dost
odlišný od toho realného
světa, byť ho má si molovat
s nějakým způsobem.
Přesně tak je potřák klást velký duraz
je právě na nějakou jako tu přípravu
a ten přechod, který se děje velmi pomalu
začíná to třeba tím, že
klinti jsou na nějakým individualním
plánu a určují se na jaký program
chtějí, ta na jaký nechtí
a pak že jezdí na další návštěvy
domů a vlastně takhle
postupně se dostávají do toho
opravdového světa, lidé
se pak navrací do práce

a vškolhej vrací se do rodin
s tím, že někteří
i nadále dochází do dených
stacionářů, někteří dochází
na různé skupinové terapie
a mají možnost jako zůstat nadále
v kontaktu s tou komunitou.
Je tam jaký se status úspěšného klienta
což je po dokončení
třetí nebo čtvrté fáze
toho pobytu
a když vlastně splní tady
toho úspěšného klienta
tak pak můžou jezdit i
akce takových exklientů
právě zpátky do komunity
a nějak sní zůstat v kontaktu.
Ten pobyt tedy může být až 18 měsíční
no není
pak divu,
že se tak dlouho i na to čeká
protože to zařízení asi
není na fukovací, kolik se tam vejde
lidi nebo kolik obstará klientů
20-30.
Teď já nevím přes nějakou má kapacitu
ale když si nebája, tak ten byl nějakých 15 klientů.
15 klientů, no a zpátky k tomu čeká se tedy
na to, aby se tam tě lidé dostali.
Naučila smí se otevřít
hrdině a bliskejn
můvět o tom,
co prožívám
a
zajímá mě
přeře meslo
zajímá mě sport
chtá by hodně cestovat
a je toho
prostě šesení moc.
Prostě chodně
jako našla
našli se zpátky nějaký jako své
a

tohle je jediné zařízení svého typu
v Česku není chvíc, takže nemají alternativu.
Pokud chtějí
zažít tady tu komunitu
to znamená fakt někde bydlet
aby tam spolu s lidmi
kteří mají stejný problém
a ne tam byti jenom jako pacienti
jako v psychiatrické nemocnici
ale opravdu se tam podílet na nějaké samosprávě
no a co dělat proto, abych bylo víc
nebo co dělat proto, aby se nečekalo
18 měsíců.
Jedna z věcí, kterou
změňovala ředitelka organizace Kaleidoskop
která komunitu zaštiťuje
bylo
že se vlastně musí více dbát
na prevenci, to znamená
zachytit problémy
které se týkají právě
těch jako osobní hranic
a sebe poškozování
u mladistvích
vůbec do těch akutních stavů nedostávali
aby ten problém nezašel
až tak daleko
to můžu být různé vzdělávací programy
ve školách, kde
jsou jak rodiče tak děti informovaní
o prvotních symptomech duševního onemocnění
co tam nějaké včasné
intervence, včasné řešení problémů
jak ve škole
tak mimo ní
jsou to různé komunitní služby
to je jako jedna část
a ta druhá část je mít
komunitní služby v Česku
o co se snaží
reforma PČ o duševní zdraví
jeden z takových klíčových projektů
o kterém se hodně mluvilo
byli právě centra duševního zdraví

a těch mělo do roku 2030
zvníknout z České republiky 100
ale zatím je jich
jenom 29
a minister zdravotnictví
vlastímel válek zatopnul a 9
před pár měsíci prohlásil
že není jste zda
to opravdu bude
takže je tady nějaká snaha
v rámci reformy PČ o duševní zdraví
právě o poskytnutí
těch komunitních služeb
pravence ve školách
ale tím, že se reforma teď
tak trochu zasekla
neví se co se přesně děje
a co bude dál
tak se obávám, že ten problém
se bude spíše prohlubovat
než nějak jako efektivně
nebo rychle řešit
vádata ohledně duševního zdraví
od společnosti Deloitte
teda ukazují, že
32% mladých lidí
a českých z generace Z
stejně tak jako
31% zemských mileneálů
zežívá stresčí úzkost
bude to neustále
a nebo po většinu času
to znamená, že ten měř
jeden ze 3 mladých lidí zežívá
nějaké duševní obtíže
když pak slyšíte, že čekací
a komunitní služby
je roku a půl
tak si člověk říká, že by se s tím
asi mělo něco stát.
A přijmo lidé, kteří mají tu diagnózu
hraniční poruchy osobnosti
přibývá ich, nepřibývá ich,
kolik je pro představu ich?

Tak v Česku nejsou úplně přesná data na toho, kolik těch lidí z hraniční poruchy osobnosti je je to taky diagnóza, která je poměrně těžko, diagnóza kovatelná protože má spoustu projevů které přijmou tu diagnózu nemají, ale prostě mají ty symptomy, které teď odpovídají podle mezinárodních statistik se to týká zhruba jednoho zesta. Tuším, že ta prevalence byla nějakých 1,6 % v populaci s tím, že celý ten balíček poruchy osobnosti kám patří právě třeba narcistická porucha osobnosti nebo astenická porucha osobnosti se týká 11 % populace, takže zase jako týká se více než jednoho z 10 z nás a to je vlastně jedna kategorie těch duševních nemocí, takže když to takhle člověk slyší, tak má pocit, že ten problém je fakt všude přítomný, že každý kolem nás nějaký duševní problém nebo psychický problém zežívá nebo jednou zežije. Tak moc díky, že jsme o tom mohli děkovat a přitom i poslouchatím hezký den. Tohle už je všechno z Vinohradské 12 z pravodajského podkástu Českého rozhlasu. Nedě se z Anou Košlerovou mojí kolegyní z webu i rozhlasce Z, která se dlouhodobě věnuje tématům týkajícím se duševního zdraví. Bavili jsme se o hraniční poruše osobnosti respektive emočně nestabilní poruše.

[Transcript] Vinohradská 12 / „Hraničáři“. Kdo jsou a jak jim pomoci

Tahle epizoda byla na velmi důležité
téma, neradíme bychom ho opomenuli
a duševnímu zdraví se
budeme věnovat určitě i někdy
příště. Tak nás nezapomeňte poslouchat
a nebo číst na webu i rozhlas
CZ. Na slyšenou zítra.